

HVA ER EN INDIKATOR?

Indikatorer er stoffer som endrer farge ettersom de er i et surt eller basisk miljø. På laboratoriet kan vi bruke mange forskjellige indikatorer for å finne ut om et stoff er surt eller basisk, men det finnes også indikatorer du kan lage og bruke hjemme. I denne aktiviteten skal du lage din egen indikator av rødkål og bruke denne indikatoren til å finne ut om typiske ting vi har i hjemmet, er sure eller basiske.

Ved bruk av rødkålindikator vil du se at

- Sure stoffer gjør at indikatoren blir mer rød/rødlilla
- Basiske stoffer gjør at indikatoren blir mer blå/blågrønn
- Dersom et stoff er nøytralt, vil rødkålindikatoren være blålilla.

FINNES DET FLEST SURE ELLER BASISKE PRODUKTER HJEMME HOS DEG?

I et vanlig hjem finnes det både sure og basiske produkter. Hvilke tror du det er flest av hjemme hos deg? Lag en hypotese og skriv en begrunnelse for hypotesen din.

Du trenger

- rødkål
- kniv og skjærefjøl
- vann
- 2 kjeler
- sil eller dørslag
- diverse produkter fra hjemmet, for eksempel:
  - kjøkkensåpe (Zalo eller lignende), gjerne blandet med litt vann
  - vaskemiddel til badet, blandet med litt vann
  - vaskepulver til vaskemaskin og/eller oppvaskmaskin, løst opp i vann
  - eddik (vanlig husholdningseddik, ikke eddikessens)
  - mineralvann (Farris eller lignende)

- brus
- saft
- bakepulver, blandet med litt vann
- natron, blandet med litt vann
- sitrønsaft
- te
- kaffe (gjerne litt utvannet så ikke fargen blir så sterk)

Sikkerhet

Syrer og baser kan være etsende. Pass på at du ikke får noen av stoffene i øynene. Bruk vernebriller eller eventuelt solbriller for å beskytte deg. Dette er særlig viktig når du jobber med såpe og vaskemidler. Skyll med mye vann og kontakt lege hvis du får vaskemiddel eller lignende i øynene. Vær forsiktig når du skjærer rødkål, kniven kan være skarp. Pass på at du ikke brenner deg på vannet når du lager indikatoren.

Slik gjør du

- 1 Kok opp ca. en halv liter vann.
- 2 Skjær rødkålen i tynne skiver og hakk den opp i mindre biter.
- 3 Legg rødkålen i det kokende vannet. Skru av varmen på kokeplaten, og la rødkålen trekke minst fem minutter.
- 4 Bruk en sil og hell kokevannet over i for eksempel en annen kjele. La kokevannet stå til avkjøling. Kokevannet har nå en blållilla farge fordi vann er nøytralt.
- 5 Finn fram det du har lyst til å undersøke. Ta litt av hvert stoff i hvert sitt kjøkkenglass. Ha også et glass med bare indikator slik at du har noe å sammenligne med.
- 6 Tilsett litt rødkålindikator til hvert av glassene, bruk gjerne spiseskje.
- 7 Observer om det skjer noen fargeforandring. Hvis det ikke skjer noe, kan du tilsette litt mer indikator og la glasset stå litt til.

Dokumentasjon

Skriv inn resultatene dine i en tabell som den under:

Stoff	Farge med indikator	Syre eller base?
Eddik		

Til diskusjon

Har de sure produktene noen fellestrekk? Har de basiske produktene noen fellestrekk? Hadde du flest basiske eller sure produkter i hjemmet ditt? Stemte hypotesen din?